

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 15 χρόνων από το θάνατο του Στράτου Διονυσίου, ο Δήμος Βύρωνα εντάσσει στο πρόγραμμα των εκδηλώσεών του, μια μεγάλη συναυλία-αφιέρωμα στον αξέχαστο λαϊκό βάρδο.

Στις 24 Σεπτεμβρίου 2005 τα μεγαλύτερα ονόματα του ελληνικού τραγουδιού θα βρεθούν στη σκηνή του Θεάτρου Βράχων "Μελίνα Μερκούρη" για να ερμηνεύσουν τα τραγούδια του Στράτου Διονυσίου και να μοιραστούν με το κοινό τη συγκίνηση της θύμησης του τραγουδιστή που αποτέλεσε ένα από τα σημαντικότερα κομμάτια της λαϊκής μουσικής ιστορίας μας. Στη διοργάνωση του μεγάλου μουσικού γεγονότος, σημαντική είναι η συμβολή των γιών του Στράτου Διονυσίου, Άγγελου και Στέλιου. Αξίζει να σημειωθεί ότι η συναυλία θα έχει φιλανθρωπικό χαρακτήρα, καθώς μέρος των εσόδων θα διατεθεί από τους γιους του Στράτου Διονυσίου σε κάποιο ίδρυμα.

ΣΤΡΑΤΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

Ο αγωνιστής του λαϊκού τραγουδιού.

Ζωντανό κομμάτι της λαϊκής μουσικής αποτελεί το ερμηνευτικό έργο, με χιλιάδες αυθεντικά λαϊκά τραγούδια, του Στράτου Διονυσίου. Ένα έργο που περνά μέσα από μια δυναμική πορεία 32 χρόνων. Από την πρώτη χρονιά που ηχογράφησε το πρώτο του τραγούδι (1959) ως την τελευταία στιγμή της ζωής του (1990). Μία ολόκληρη εποχή που κράτησε 32 χρόνια εκτός από τα τραγούδια που ερμήνευσε με έκφραση, πάθος και μοναδική τεχνική, ο Στράτος Διονυσίου άφησε κι ένα βαρύ φορτίο με αναμνήσεις.

Μια ολόκληρη εποχή που κράτησε τριάντα χρόνια έσβησε μαζί με τον Στράτο Διονυσίου το απομνημονεύμα της Παρασκευής 11 Μαΐου 1990. Φεύγοντας για πάντα από τη ζωή, ο μεγάλος λαϊκός τραγουδιστής άφησε για κληρονομιά ένα πλούσιο έργο από χιλιάδες τραγούδια που ερμήνευσε με έκφραση και πάθος, αλλά "πήρε κοντά του" ένα βαρύ φορτίο με αναμνήσεις.

Κατά γενική παραδοχή, ο Στράτος Διονυσίου υπήρξε αγωνιστής του κλασσικού λαϊκού τραγουδιού. Έμεινε αμετακίνητος από τις θέσεις και τις αρχές του ρεπερτορίου του από το ξεκίνημά του ως την τελευταία στιγμή της ζωής του.

Η σημασία της κοινωνική προσφοράς του ως λαϊκού τραγουδιστή ή καλύτερα ως κοινωνού με τον απλό λαϊκό κόσμο και με τις μάζες γενικότερα υπήρξε μεγάλη, γι' αυτό και αγαπήθηκε τόσο πολύ όσο λίγοι συνάδελφοί του. Άγγιζε τα παράπονα και τις ευαισθησίες των ανθρώπων της γειτονιάς, μα και του...σαλονιού.

Η φωνή του Στράτου Διονυσίου και τα τραγούδια του ξεκινούσαν από το Περιστερί, το Μπουρνάζι και έφθαναν ως το Κολωνάκι. Γι' αυτό στα 32 χρόνια της αδιάκοπης πορείας του στο λαϊκό τραγούδι η δημοτικότητα του Στράτου Διονυσίου ήταν αμείωτη.

Ένα γεγονός, παντός, που πρέπει να επισημάνει κανείς, είναι οι μεγάλες δυσκολίες που συνάντησε ο Διονυσίου στα πρώτα χρόνια της δημιουργικής πορείας του στο πεντάγραμμο.

Γεννήθηκε στη Νιγρίτα το 1934, αλλά τα πρώτα χρόνια της ζωής του τα πέρασε στη Θεσσαλονίκη. Ορφάνεψε από πατέρα σε ηλικία 10 χρόνων. Δούλεψε σκληρά για να ζήσει. Πουλούσε λουκούμια με τον ταβλά στις γειτονιές της Θεσσαλονίκης. Για μεγάλο διάστημα εργάστηκε στις οικοδομές, κουβαλώντας λάσπη με το πηλοφόρι, από τα χαράματα ως το ηλιοβασιλέμα. Αργότερα δούλεψε ως φραγκοράφτης. Μετά πήγε στρατιώτης.

Πριν καταταγεί στον στρατό, όλα τα χρόνια που δούλευε στις οικοδομές και στο ραφείο τραγουδούσε ερασιτεχνικά ο Στράτος Διονυσίου. Πρώτα έκανε καντάδα στην εκλεκτή της καρδιάς του, την μετέπειτα σύζυγο του, την Γεωργία. Και αργότερα, τα βραδάκια, τραγουδούσε με την συντροφιά του, σε γραφικά ταβερνάκια στον Επτάλοφο.

Η ιδέα για να γίνει τραγουδιστής δεν του έφυγε ποτέ από το μυαλό. Το είχε σαν στόχο από τα μικρά του χρόνια. Ένα γείτονας του, οργανοπαίχτης, ο Νίκος Μαύτος, άνοιξε τον δρόμο για να περάσει στο λαϊκό πεντάγραμμο

ο Στράτος Διονυσίου.

Το καλοκαίρι του 1958 του έδωσε το πρώτο τραγούδι: "Παράγκες και παλάτια". Ο πρώτος δίσκος του Διονυσίου, που υπηρετούσε ακόμη στον στρατό. Όταν απολύθηκε γύρισε τον δεύτερο δίσκο του (καλοκαίρι 1959). Ήταν η σύνθεση των Χρ. Κολοκοτρώνη - Στ. Χατζηδάκι "Δεν είμαι ένοχος". Από τότε κατέβηκε μόνη στην Αθήνα και άρχισε τις εμφανίσεις στα γνωστά λαϊκά κέντρα.

Εδώ πρέπει να σημειώσουμε ότι το κλασσικό λαϊκό τραγούδι περνούσε την πιο γόνιμη περίοδο της δημιουργίας του. Και για τον νεαρό Στράτο Διονυσίου τα πράγματα δεν ήταν καθόλου εύκολα. Γιατί μεσουρανούσαν γνωστοί και μεγάλοι καταξιωμένοι λαϊκοί τραγουδιστές: Στέλιος Καζαντζίδης, Πάνος Γαβαλάς, Γρηγόρης Μπιθικώτσης, Βαγγέλης Περπινιάδης, Μανόλης Αγγελόπουλος, Πόλυ Πάνου, Γιώτα Λύδια, Καίτη Γκρέυ, Σταύρος Καμπάρης κ.α.

Όμως ο Στράτος από τα πρώτα του βήματα πάλεψε πολύ σκληρά και πέρασε μέσα από αυτές τις συμπληγάδες. Αγωνίστηκε, έδωσε μάχες με κυκλώματα. Με εταιρίες. Μα, τα κατάφερε. Στάθηκε όρθιος και προχώρησε με προσόντα τη δυνατή λαϊκή φωνή του, την ντρομπροσύνη του και τη εντιμότητά του. Και σιγά σιγά, αλλά σταθερά, από τους δίσκους του κι από τις μόνιμες εμφανίσεις του στο λαϊκό πάλκο ο κόσμος των καταξίωσε και τον ανέδειξε σαν έναν από τους κορυφαίους στο είδος του.

Από τα μέσα του 1960 και μετά, αρχίζει σειρά μεγάλων επιτυχιών: "Δεν με πόνεσε κανείς" και "Της αγάπης μου τον δίσκο" ή "Ηλεκτρόφωνο" του Μπάμπη Μπακάλη. Το 1962 γύρισε την σύνθεση των Ατταλίδη - Βίρβου "Φύγε-φύγε" με την Γιώτα Λύδια και έσπασε ρεκόρ πώλησης. Ακολούθησαν συνεργασίες του με τους Τσιτσάνη ("Αχάριστη"), Παπαϊωάννου (Παλιογέφυρα"), Χιώτη ("Φτωχόμπουζουκο"), Δερβενιώτη ("Της νύχτας το μινόρε"), Μπαγιαντέρα ("Άγιος Νείλος"), Καλδάρη ("Πάλι εδώ θα μπεις") Συνεργάστηκε με όλους σχεδόν τους λαϊκούς συνθέτες και στιχουργούς: Χρυσίνη, Μητσάκη, Λούκα, Βίρβο, Δαλέζιο, Γκούπη, Πέτσα, Γενήτσαρη, Καπλάνη, Αντώνη Ρεπάνη κ.α. Αυτές οι συνεργασίες διήρκεσαν ως το 1966.

Το ίδιο διάστημα ο Στράτος Διονυσίου εμφανίζονταν στα καλύτερα λαϊκά κέντρα της εποχής: "Φαληρικό", "Ποσινοτλ", "Περιβόλια", "Κεφαλές", "Φραγκοσυριανή", "Σου-Μου" Στο πάλκο συνεργάστηκε για 5-6 χρόνια στη Νίκαια, με τους Περπινιάδη, Ζαγοραίο, Αναγνωστάκη, Μαριάννα Χατζοπούλου, Ρία Νόρμα, Νίτσα Αντωνιάτου, Ανθούλα Αλιφραγκή κ.α.

Από τα μέσα της δεκαετίας του '60 και συγκεκριμένα από το 1966 αρχίζει μία δυναμική ανοδική πορεία για τον μεγάλο λαϊκό τραγουδιστή. Μία πορεία γεμάτη δόξα και επιτυχίες. Τον Ιούλιο του 1966 συνεργάζεται με τον Άκη Πάνου και τραγουδάει 12 συνθέσεις του "Του κόσμου το περιέγελο", "Στον σταθμό του Μονάχου" κ.α.

Το τραγούδι που τον κάνει πολύ γνωστό είναι το "Γιατί καλέ γειτόνισσα". Ακολουθούν συνεργασίες με τους Μίμη Πλέσσα - Λευτέρη Παπαδόπουλο και μεγάλες επιτυχίες "Βρέχει φωτιά στην στράτα μου", "Παλιατζής" κ.α.

Τη δεκαετία του 1980-90 κυριαρχεί στον χώρο του λαϊκού

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ - ΣΤΕΛΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

"ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΣΤΡΑΤΟ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ"

θαυμαστές του. Κατά γενική παραδοχή ο Στράτος Διονυσίου υπήρξε αγωνιστής του κλασσικού λαϊκού τραγουδιού.

Δεν πρέπει να θεωρηθεί υπερβολικό το γεγονός ότι μεταξύ 1985-1990 ο Στράτος Διονυσίου ήταν λαϊκός καλλιτέχνης με καθολική καταξίωση και γενική αναγνώριση.

Ο κόσμος τον αγαπούσε και αναζητούσε κάθε στιγμή τα τραγούδια του. Υπήρχε ένα δέσιμο με τον τραγουδιστή. Ιδιαίτερα το τραγούδι του Τάκη Μουσαφίρη "Εγώ ο ξένος", ο Στράτος Διονυσίου το έχει ερμηνεύσει με πολύ παράπονο. Ήταν μια έκφραση της ίδιας της ζωής.

Του θύμιζε άλλες καταστάσεις δίωξης και κατατρεγμού, από φίλους και εχθρούς από "μικρούς και μεγάλους". Αυτές τις στιγμές άδικου κατατρεγμού και μεγάλου πόνου δεν τις ξεχνούσε ποτέ ο Στράτος. Έσταζαν ατέλειωτη πίκρα τα χείλη του όταν μιλούσε γι'αυτά τα γεγονότα.

Δεν θα ξεχάσω ποτέ την έκφραση πόνου και απογοήτευσης που διέκρινα στο πρόσωπο του όταν τον αποχαιρετούσα για τελευταία φορά στο κατώφλι του σπιτιού του στην οδό Γ. Σισίνη στα Ιλίσια. Αποχαιρετώντας με (στο τέλος της τελευταίας συνεντεύξης που του είχα πάρει) αφού με χτύπησε στους ώμους με κοίταξε λέγοντας "Καλή αντίμωση, φίλε μου. Νοιώθω, παρ'ότι δεν κάνουμε παρέα, ότι είσαι από τους ανθρώπους που με καταλαβαίνουν". Ήταν απόγευμα της Τρίτης 9 Νοεμβρίου 1989. Κατάλαβα πως ο Στράτος Διονυσίου κάτι έκρυβε μέσα του. Διάβασα στη γεμάτη άπορία έκφρασή του.

"Εγώ ο ξένος φεύγω για πάντα".

Τον Στράτο Διονυσίου τον γνώρισα για πρώτη φορά στο Μακρυγιάννη το 1961 στο σπίτι ενός στενού συγγενούς μου του αξιωματικού Αεροπορίας Χρήστου Α. Παπαφράγκα. Έπαιζε χαρτιά με όλη την συντροφιά και σιγοτραγουδούσε την "Αχάριστη" και το "Ηλεκτρόφωνο".

Η δεύτερη συνάντησή ήταν πιο εποικοδομητική. Ήμουν μαθητής στην τελευταία τάξη του Γυμνασίου (Βασιλικό Χαλκίδας) και του πήρα συνέντευξη που δημοσιεύθηκε σε αθλητική εφημερίδα τον Μάρτιο του 1964. Εμφανιζόταν τότε στο "Φαληρικόν" του Μαργωμένου, στην οδό Ηπείρου και Αχαρνών γωνία, μαζί με την Πόλυ Πάνου. Στη διάρκεια της δικτατορίας τον είχα συναντήσει πολλές φορές στα γραφεία της Columbia στην οδό Πραξιτέλους 26 και σε μία από αυτές τις συναντήσεις ένα μεσημέρι (ήταν 24 Μαρτίου 1971) είχαμε έρθει σε πολύ μεγάλο κέφι με ούζα στο γραφείο του Αχιλλέα Θεοφίλου, με τον Γιώργο Λεφεντάριο και άλλα παιδιά της εταιρείας.

Η τελευταία όμως και πιο ενδιαφέρουσα συνέντευξη που μου έδωσε ο Στράτος Διονυσίου ήταν στο σπίτι του, παρουσιά της συζύγου του Γεωργίας και του Τάσου Βρεττού, στην οδό Σισίνη στα Ιλίσια στις 10 Νοεμβρίου. Ήταν λίγο πριν από τον θάνατό του και δημοσιεύτηκε στον "Ταχυδρόμο" στις 30 Νοεμβρίου 1989.

Πάνος Γεραμάνης

τραγουδιού, αφού συνεργάζεται με τους Χρ. Νικολόπουλο, Λ. Παπαδόπουλο, Θ. Πολυκανδριώτη, Τάκη Σούκα, Τάκη Μουσαφίρη, Αλ. Χρυσοβέργη, Σπ. Γιατρά, Β. Παπαδόπουλο, Λ. Χαψιάδη κ.α.

Από τις συνεργασίες του αυτές, οι επιτυχίες του Στράτου Διονυσίου είναι μεγάλες και πολλές: "Ο Σαλλονικός" (το τραγούδι που τον εξέφραζε περισσότερο απ' όλα), "Τα πήρες όλα κι έφυγες", "Ο ταξιτζής", "Το παιδί με τα γυαλιά", "Εγώ ο ξένος". Την εποχή που το λαϊκό τραγούδι δέχεται ολομέτωπη επίθεση ο Στράτος Διονυσίου στέκεται όρθιος. Δημιουργεί δικό του λαϊκό κέντρο διατηρώντας τον παλιό καλό τρόπο διασκέδασης, ενώ ο ίδιος και οι συνεργάτες του (Θ. Πολυκανδριώτης, Γ. Παλαιολόγος, Η. Κουρτογιάννης, Γ. Σταπούρλος κ.α.) πίστευαν στην αναβίωση του λαϊκού πάγκου.

Ο Στράτος Διονυσίου είχε κατά καιρούς άμεση επαφή με τους Έλληνες της Γερμανίας, της Αυστραλίας και της Αμερικής. Έκανε πολλά ταξίδια και έδωσε συναυλίες σε πόλεις και χώρες όπου υπάρχει Ελληνισμός.

Παντρεύτηκε σε μικρή ηλικία με τη Γεωργία Λαβένη και απέκτησαν τέσσερα παιδιά: τον Άγγελο, την Τασούλα, τον Στέλιο και τον Διαμαντή.

Ήδη ο Άγγελος και ο Στέλιος είναι δύο καταξιωμένοι τραγουδιστές, ακολουθούν τα χνάρια του πατέρα τους και έχουν στον ενεργητικό τους μεγάλες επιτυχίες.

Μία ολόκληρη εποχή που διήρκεσε 32 χρόνια εβερσε μαζί με τον Στράτο Διονυσίου το απομεσήμερο της Παρασκευής 11 Μαΐου 1990. Φεύγοντας για πάντα από τη ζωή ο μεγάλος λαϊκός τραγουδιστής άφησε για κληρονομιά ένα πλούσιο έργο από χιλιάδες τραγούδια που ερμήνευσε με έκφραση και πάθος, αλλά "πήρε κοντά του" ένα βαρύ φορτίο με αναμνήσεις, Πίκρες, χαρές, απογοητεύσεις, συγκινήσεις, νύχτες δόξας και θριάμβου, στιγμές οικογενειακής ευτυχίας, φθόνο από άσπονδους φίλους του, ειλικρινή αγάπη και αφοσίωση από χιλιάδες